

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VII. An principium cognoscitium, appetituum inferat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

perfectiūs intelligit supposita virtute intellectiua, concedo antecedens: absolute, nego antecedens. Quia ego non nego prædicatum spirituales plurimum conducere ad intellectiōem, seu perfectam cognitionem; sed nego esse rationem essentialiter coniunctam cum principio intellectiui, multa enim sunt sine quibus effectus esse potest, & quæ plurimum ad effectum conducunt, ex se tamen, nullam habent connexionem cum illo, sicut densitas iuuat ad agendum, & applicatio ad actionem requiritur, & quo maior est densitas, & applicatio, intensior est effectus productus, tamen neque applicatio, neque densitas inferunt virtutem actiua: applicatur enim illa, in quibus nullus potest intercedere ordo agentis in passum.

10 Obiic. secundū. Omnis substantia spiritualis perfectior est, & nobilior quacunque alia substantia non spirituali, quæ prorsus sit corporea: at non esset perfectior, & nobilior, si non posset cognoscere, quia multæ substantiæ corporeæ cognoscunt, & substantia non cognoscens imperfectior est substantia materiali cognoscente. Confirmatur: Substantia viuens perfectior est non viuente: ergo substantia corporea viuens esset perfectior substantia spirituali non viuente, ex suppositione, quod talis substantia daretur, sed eo ipso, quod daretur substantia spiritualis non intelligens, esset non viuens, quia substantia intellectualis tantum potest viuere vitā intellectiua: ergo si daretur substantia spiritualis non intelligens, esset imperfectior substantia corporeā viuenti. Respond. substantiam spiritua-lem esse perfectiorem substantia corporeā, factā comparatione in prædicatis spiritualis, & corporeæ, non verò factā comparatione in quibuscumque aliis prædicatis; potest enim substantia spiritualis excedere corpoream in prædicato spiritualis, & potest substantia corporea excedere aliam spiritua-lem in prædicato viuētis, sicuti accidens spirituale comparatum cum substantia materiali illam excedit in prædicato spiritualis, & ab eadem exceditur in prædicato substantiæ, & absolute est substantia corporea perfectior accidenti spirituali, quia absolute maior est excessus, quem habet substantia ratione prædicati substantiæ, quam ille, quem habet accidens ratione prædicati spiritualis; & ex duabus entitatibus inuicem se excedentibus secundum diuersa prædicata, illa absolute perfectior est, cuius excessus maior est: itaque posita substantia corporea viuenti, & spirituali non viuenti, videndum esset, qui excessus maior esset spiritualis, ad corporeū, vel viuētis ad non viuēs; & si maior esset excessus spiritualis ad corporeū, semper substantia spiritualis, esset non viuens, perfectior esset substantia corporea viuenti; & ita negandum esset omnem substantiam viuētem perfectiorem esse non viuēti, quod multi negant, asserentes formas cælorum perfectiores esse formis viuētium imperfectiorum. Si verò maior sit excessus viuētis ad non viuēs, substantia corporea viuens perfectior erit substantia spirituali non viuēti, & negandum est omnem substantiam spiritua-lem perfectiorem esse substantia corporea, sicuti negamus omnem entitatem spiritua-lem esse perfectiorem omni alia entitate corporea, quia accidens spirituale imperfectius est substantia corporea. Quis horum excessuum maior sit ad præsentem difficultatem parum refert, & tantum prudentis arbitrio taxandum est: ergo censeo, maiorem esse excessum viuētis ad non viuēs, quam spiritua-lem ad corporeū, & ita posse dari substantiam spiritua-lem non viuētem imperfectiorem substantia corporea viuēti.

11 Obiic. 3. Cuiusque substantiæ debentur operationes proportionatæ: ergo substantiæ spirituali debentur operationes spirituales: sed nulla potest esse operatio spiritualis præter intellectiōem, & volitionem: ergo omni substantiæ spirituali debetur intellectio, & volitio. Resp. verum esse omni substantiæ spirituali deberi operationes spirituales, falsum tamen has non posse esse distinctas ab intellectiōe & volitione; quia posset talis substantia plures qualitates in se producere tanquam passiones ipsi debitas per operationes spirituales non vitales.

12 Obiic. 4. Omni substantiæ perfectiori debetur perfectior operatio, sed substantia spiritualis est perfectior corporea: ergo debentur illi perfectiores operationes: sed substantiæ corporeæ debentur operationes vitales: ergo & substantiæ spirituali. Hæc obiectio in re eadem est cum obiectiōe secunda, cui ex doctrina ibi tradita facile potest satisfieri. Respondeo, omni substantiæ deberi ope-

rationes perfectiores ea ratione, quia ipsa perfectior est: ex quo inferitur, substantiæ spirituali deberi operationem perfectiorem in ratione spiritualis, quia secundum hanc rationem substantia spiritualis perfectior est quam corporea; non verò in ratione vitalis operationis, quia secundum hanc rationem potest dari substantia corporea vitalis perfectior spirituali non vitali.

13 Obiic. 5. Intellectum oritur ex aliquo prædicato: ergo à prædicato immaterialitatis. Respond. intellectum formale in his, in quibus datur distinctum à radicali, oriri ex intellectiui radicali, & intellectum radicale, & formale, in his, in quibus non datur radicale, esse prædicatum essentiale, & constitutum speciei, quod ab alio non oritur: sed reliqua ab ipso oriuntur.

14 Obiic. 6. Ex prædicato immaterialitatis, seu spiritualitatis oritur aliqua ratio formalis: non alia distincta à prædicato intellectiui: ergo hoc oritur ab illo. Resp. ex prædicato immaterialitatis, seu spiritualitatis oriri posse rem spiritua-lem penetrari cum alia eiusdem speciei, & ex alio oriri prædicatum spiritualitatis in actionibusque de facto procedunt à spirituali.

15 Obiic. 7. Virtus formæ limitatur, & coarctatur à materia, & ideo non potest species in aere producta visionem producere, quia illius virtus aeris materialitate limitatur: sed entitas spiritualis non habet materiam, à qua limitatur: ergo erit illimitata, & expedita ad cognitionem cuiuscumque obiecti exhibendam. Probaret hæc ratio, si aliquid euinceret, Angelum habere virtutem intellectiua-lem infinitam, quia cum Angelus nihil habeat materiæ, si ab hac tantum oriatur limitatio, nullum habebit principium, ex quo limitatur, ac proinde erit infinite perfectus. Scio Thomistam sentire vnum Angelum esse alio magis immaterialem, ex qua doctrina dicit Angelum minus immaterialem habere minorem illimitationem. Sed iterum de hac re contendere nolo: iam enim dixi, prædicatum immaterialis, & spiritualis non posse suscipere magis, nec minus. Resp. quamlibet entitatem creatam ex prædicato specifico habere limitationem, & coarctationem virtutis independentem à materia, quam habet substantia spiritualis non intellectiua ex sua specifica differentia. Neque in opinione Thomistarum, vt bene notauit P. Suarius, sumitur specificatio, seu prædicatum specificum ex materia: sed tantum indiuiduatio, posse autem, vel non posse intelligere, non sequitur indiuiduationem; sed differentiam essentialem, ac proinde ex ipsa forma secundum se sumendum est, non ex limitatione, quam illi tribuit materia. Ad illud, quod dicitur de speciebus in aere receptis, respondeo species ex se eandem virtutem habere in aere, & in pupilla, & in vitroque subiecto esse inadequatam, & sine alio comprincipio non posse visionem producere, cum quo coniungitur in pupilla, & ita illo adiuta visionem producere, in aere verò non inuenire potentiam, seu comprincipium, quo adiunetur ad talem visionem producendam, neque organa ad illa requisita, & ita non posse visionem producere ex defectu comprincipij adiuuantis, & reliquarum circumstantiarum, neque alia est limitatio specierum præter hunc comprincipij defectum.

16 Obiicitur etiam Aristoteles variis in locis, præcipue lib. 3. de anima c. 8. text. 37. & 38. vbi ait, plantas non cognoscere, quia non habent proportionem requisitam ad recipiendas species, ex quo inferri intenditur substantiam spiritua-lem habere virtutem recipiendi species, quia caret improportionem, quam habent plantæ, & consequenter fore cognoscitiua. Respondeo non inferri ex eo, quod plantæ propter ipsarum materialitatem non cognoscant omnia; quæ earent hac materialitate esse cognoscitiua, quia hac materialitate seclusa, ex defectu potentia, & ex pluribus aliis capitibus potest substantia non esse intellectiua.

PUNCTUM VI.

An principium cognoscitiuum appetitiuum inferat.

1 Angelicus Doctor 1. part. quest. 19. art. 1. ex potentia cognoscitiua Dei volitiua inferit, licet non omnes profundum Angelici Doctoris discursum penetraverint: ita multa mouet Caietanus ad exponendum sanctum Præceptorem, in hoc loco, illius tamen expositiones multi impugnant,

pugnant, quorum unus est P. Vasquez in commentario huius articuli. Clarè, & expedite nostri expositores Angelici Doctoris, illius rationem hoc modo expediunt. Deus est summè cognoscens, sed non potest esse summè cognoscens, quin sit volens: ergo Deus est volens, seu habens virtutem volitivam. Ex hoc discursu questio purè philosophica suboritur, an videlicet, possit dari aliquod cognoscitium, quod appetituum non sit: vel an essentialiter sit connexum principium cognoscitium cum appetituum: Vt liberius in hac questione producere possimus, moneo rationem Angelici Doctoris optimè intentum concludere etiam si possit dari aliquod principium creatum cognoscitium, quod non sit appetituum, vt bene notavit P. Rufus 1. de Volunt. disp. 1. sect. 1. n. 1. quia ex principio cognoscitium infinite perfectio, quod Deo competit, rectè deducitur principium volitivum, etiam si non inferatur ex principio cognoscitium creato, quia principium cognoscitium obiectum cum volitivum perfectius est, quàm aliud quod cum illo non coniungeretur, sed Deus est principium cognoscitium perfectissimum: ergo est principium cognoscitium coniunctum cum principio volitivum.

2 Omne principium cognoscitium essentialiter esse volitivum defendunt P. Molin. ad art. D. Th. cit. n. 1. P. Vasq. 1. p. tom. 2. disp. 23. c. 3. P. Suarez 1. p. lib. 3. de attributis Dei positivis, c. 6. num. 1. P. Valent. 1. p. q. 19. punct. 1. P. Didacus Ruiz supra, P. Arrub. in explicatione eiusdem articuli, P. Her. tract. 2. disp. 11. c. 3. P. Falsolus in commentario eiusdem art. P. Hurtad. disp. 5. de anima sect. 9. vbi ait repugnantiam huius substantie se ostendisse tract. de Voluntate. Sententiam defendit oppositam P. Arriaga. disp. 2. sect. 4. vbi affirmat posse Deum producere creaturam intellectivam, absque villo appetendi principio. Eidem nonnihil fauent Nominales apud P. Vasquez supra, asserentes, posse produci à Deo creaturam rationalem impeccabilem, & non satis explicant, an talis creatura haberet appetitum rationalem determinatum circa negationem peccati, an omnino illo careret: utroque enim modo impeccabilis esset; & si posteriori modo defendatur impeccabilitas talis creaturæ, sententia P. Arriagæ auctoritate Gabrielis, Ochami, & Maioris commendabitur. Eandem plures acuti recentiores amplectantur.

3 Nonnulli apud P. Herice supra n. 16. prædictam sententiam hac ratione probant. Potest dari intellectio, quam nulla possit subsequi appetitio: ergo potest dari intellectus, quem nullus sequatur appetitus. Antecedens, probant. Demus Deum habuisse decretum non concurrenti cum voluntate ad aliquem actum, & decretum hoc reuelare alicui Angelo, qui propter reuelationem Dei crederet Deum non concursurum ad aliquem actum voluntatis: in hoc casu talis actus fidei supponeret tanquam obiectum formale intrinsecè secundum suam entitatem, reuelationem decreti, & ipsum decretum non concurrenti cum voluntate ad aliquem actum: ergo supponeret aliquid impossibile cum quocunque actu voluntatis, quia posito illo decreto nullus posset dari dependens à Deo, aliàs decretum fuisset irritum; neque independens, quia repugnat actus voluntatis, sicuti quælibet alia entitas creata existens independentè à decreto Dei: ergo posito illo actu intellectus, implicaret omnis voluntatis actus: ergo potest dari intellectio, quam non possit subsequi appetitio. P. Didacus Ruiz supra n. 30. dicit, ad præsentem questionem nihil interesse, utrum sit possibile iudicium aliquod intellectualem, cuius essentia repugnet ex se sequi volitionem aliquam. Quamvis enim concedatur non solum in exquisitis, atque fictitiis casibus de potentia absoluta, sed etiam communiter de potentia ordinaria multa concipi intellectuales iudicia, ex quibus nulla potest subsequi volitio, quia nihil bonitatis, aut malitiæ repræsentant; sed potius ab illis abstrahunt, veluti iudicium, quo ego cognosco duo, & tria esse quinque, vel angulum non esse sine duobus lineis; nihilominus concedendum non esset suppositum habens talia iudicia posse carere potentia volitiva, quia eo ipso, quod esset capax illarum intellectuum, esset capax aliarum, quas possent subsequi actus rationalis appetitus. Difficultate non caret hæc solutio, quia connexionem potentiarum, seu principiorum intellectui, & volitivum deducimus ex connexionem actuum, & ordine, quem dicit intellectio ad volitionem, ergo si de ratione intellectus ut sit, non est ordo ad volitionem, neque de ratione intellectus erit ordo, seu conexio essentialis cum potentia volitiva.

Si quis diceret actum fidei intrinsecè sumptum secundum suam entitatem non habere connexionem essentialem cum existentia reuelationis, sed eundem posse extenderi propter reuelationem falsò existimatum, facile responderet, talem actum posse coniungi cum volitione orta ex illo casu, quo existeret non existente reuelatione, neque decreto non concurrenti cum voluntate. An verò actus fidei talem connexionem habeat cum obiecto, vel idem, qui modò est propter veram reuelationem, possit esse propter reuelationem falsò existimatum, disputant Theologi in materia de fide, & nonnihil de hac re attingunt Controv. 7. Punct. 1. §. 4. Fert communis sententia actum fidei essentialiter esse connexum cum obiecto, ideo iuxta illam prædictæ obiectioni satisfaciam. Respondet Herice, illum actum ex se virtutem habere inæqualem ad influendum in volitionem, repugnare tamen de facto influere quia essentialiter ratione obiecti est connexus cum negatione illius comprincipij requisiti ad influxum actus, qui dependet ex cognitione habente virtutem ad influendum, & ex decreto Dei quorum altero repugnante repugnat actualis influxus: ita posito illo actu repugnante volitio ex repugnantia decreti, quæ talem actum contrahitur, non ex defectu virtutis intrinsecè intellectus ad influendum in volitionem, quia intellectio virtutem illam haberet, sicuti etiam si Deus decerneret mecum non concurrere ad deambulandum, repugnaret supposito illo decreto me deambulare, & intrinsecè invariatus ego permanerem cum eadem virtute intrinsecè deambulandi quam modò habeo. Hoc est quod Herice non nimis clare appellat iudicium illud esse remotè, & non proximè potens influere in volitionem. Adhuc solutio hæc difficultatem non exhaurit, videtur enim repugnantiam inuolueret virtutem inæqualem ad aliquem effectum essentialiter connexum cum negatione alijs comprincipij essentialiter requisiti ad eundem effectum; virtus enim partialis, & inæquata ex se ordinatur ad coniunctionem cum alia virtute inæquata, vt cum illa producat effectum: ergo non potest essentialiter supponere negationem illius virtutis; implicat enim rem aliquam esse essentialiter connexam cum negatione habitus, cum quo petit coniungi: ergo cognitio habens virtutem inæqualem ad influendum in volitionem complendam per decretum, quod Deus habet concurrenti cum illa, exigit coniungi cum tali decreto, & non poterit essentialiter supponere talis decreti negationem.

Respondeo ad prædictam obiectionem: iudicium illud supponere tanquam obiectum reuelationem de concursu non futuro, & decretum reuelatum, cum quibus habet connexionem, non verò immediatè supponere negationem concursus, neque negationem actus Dei, quo velit concurrere cum voluntate, quia si per impossibile cum illa reuelatione, & cum decreto, quo Deus decerneret non concurrere, posset coniungi concursus, & alius actus subsequens voluntatis diuine, quo vellet concurrere, ille actus optimè subsisteret: quod si hæc coniungi non possunt non oritur ex natura actus, sed ex connexionem necessariam obiecti, quod supponit cum negatione concursus, & ex illatione actuali negationis concursus ex decreto negadi illum, quæ negatio, etiam si supponatur per impossibile non esse posita reuelatione, non inducit negationem actus, qui ex natura sua tantum petit reuelationem, & decretum non concurrenti: quod verò reuelatio, & decretum coniungantur cum negatione concursus oritur ex entitate reuelationis, & decreti, & non ex actu fidei, qui, vt dicebam, tantum petit reuelationem, & decretum ex se illarum negationis concursus: non verò ipsam negationem concursus.

Secundò hac ratione conclusio solet probari. Principium cognoscitium est prius principio volitivum, & ad illud supponitur: ergo etiam si postea non sequatur volitivum, principium cognoscitium permanebit, quia id quod prius est non potest dependere ab illo, quod est posterius. Respondeo, principium volitivum proximè & formaliter in actu primo non tantum esse posterius principio cognoscitio, sed etiam principio cognoscente, quia ad hoc vt in actu primo quis proximè possit velle, non tantum præteritur posse cognoscere, sed esse actu cognoscens, & ipsa cognitio actualis est quid formaliter pertinet ad ipsum principium volitivum, & continens actum primum volendi, & prior volitione: Principium verò volitivum radicale

radicale formaliter non distingui ab intellectu, & ita non esse prius illo: quod si per intellectum distingatur tantum habebit prioritatem quamdam rationis, quæ poterit deferre ad hoc ut per rationem præcindatur, non vero ad hoc, ut realiter separatur, quia realiter non est prius principium cognoscituum, quam volituum radicaliter, sed formaliter idem. Adde quod etiam si realiter distinguerentur posset dici principium intellectuum supponi ad volituum cum connexionione essentiali ad illud, & tamquam quid formalissimè connexum cum illo, ut implicaret dari principium cognoscituum sine volituo.

7 Tertiò arguunt alij: Sensationes externæ sunt quædam manifestationes, & propositiones obiectorum, & tamen nullum inferunt appetitum: ergo potest dari representatio interna obiecti, quin deat potentia appetitiva circa illud. Respondeo, appetitum internum materiale ferri in omnia obiecta sensata sensu interno, & sensibus externis, & ita horum representationes, externas videlicet sensationes, destitutas non esse potentia appetitivâ, quæ ex ipsis externis sensationibus, & ex illarum potentis deducitur.

8 Si quæ inuenitur solida probatio huius conclusionis, hæc est: non repugnat dari principium cognoscituum, quod non sit volituum: ergo potest Deus producere creaturam potentem cognoscere, & non velle. Tota hæc questio sita est in probatione antecedentis, quæ ex argumentorum solutionibus petenda est. Hæc refero ut reddâ illas.

9 Obiic. 1. Intellectus ordinatur ad voluntatem & intellectio ad volitionem: ergo implicat dari principium intellectuum, quod non sit volituum. Respondeo de facto intellectum, & voluntatem in creaturis existentibus esse idem saltem radicaliter, seu in radice, ex qua oriuntur hæc potentia in opinione, quæ illas superadditas admittit; & in sententia, quæ potentias has superadditas non admittit, principium formale intelligendi, & volendi esse idem, & ita in illa nullum posse reperiri ordinem inter intellectum & volituum: do tamen hunc ordinem intercedere in his principiis, qui negari nequit in illorum actibus, & nego similem ordinem necessariò dandum esse in omni intellectu, & intellectuone possibili respectu voluntatis, & volitionis, quia non repugnant intellectuones specie distinctæ ab his, quæ de facto dantur absque ullo ordine ad volitiones.

10 Obiic. 2. Creatura rationalis, & irrationalis distinguuntur ex eo, quod rationalis habeat appetitum elicatum, & irrationalis appetitum innatum: ergo implicat dari creaturam irrationalem carentem appetitu elicto, quia nihil potest dari sine illo, per quod formaliter distinguitur ab aliis. Respondeo creaturam rationalem de facto existentem constitui formaliter per principium intelligendi, & volendi per quod distinguitur ab omni irrationali, posse tamen dari creaturam rationalem constitutam per purum principium intelligendi, ex vi cuius differat formaliter ab omni creatura irrationali, & à rationali volitivâ, sicut planta per principium purè vegetativum differt ab omni non vegetativo, & à vegetativo sensitivo.

11 Obiic. 3. Principium perfectissimum potens cognoscere, quale est Deus, & imperfectissimum quale est brutum, est potens appetere: ergo de ratione omnis principij appetitivi est posse appetere. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia posset dari principium aliud cognoscituum imperfectius brutum, quod non posset appetere, & perfectius illo, & etiam perfectius homine, medium inter Deum, & hominem, quod non posset appetere, ex qua impotentia præcisè non esset æquè perfectum cum homine, ex alio tamen capite, videlicet ex perfectiori modo cognoscendi per pauciores species plura obiecta, & maiori expressione, certitudine, & evidentia exuperaret excessum bruti in potentia appetitiva.

12 Obiic. 4. Omnis forma debet habere appetitum sibi proportionatum: sed creatura rationalis habet actum rationis elicatum: ergo debet habere appetitum elicatum. Respondeo concedendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam. Quia cum creatura rationali habente actum rationis elicatum non solum est proportionatus appetitus elicatus, sed etiam innatus, quia creaturæ rationali habenti actum rationis elicatum, etiam convenit innatus appetitus in suas passionem, ut omnes admittunt. Ex quo inferitur hunc appetitum illi esse proportionatum, quia nullus appetitus potest naturaliter rei convenire, qui cum illa

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I. I.

proportionatus non sit. Si dicas appetitum innatum non convenire creaturæ rationali, ut rationalis est, non tecum contendam, etsi possem obicere creaturam rationalem ut principium potens producere intellectum potentiam in opinione, quæ hanc admittit superadditam habere innatum appetitum ad illam producendam, & eandem creaturam videlicet animam simul cum potentia, si datur, & si non datur ipsam tantum habere innatum appetitum ad suos actus producendos: ergo creatura ut potens producere potentiam intellectum & ut potens producere intellectuones habet appetitum innatum, quia natura hominis, ut potens formaliter producere intellectum tantum propriam passionem, & intellectuones, simul cum intellectu, vel ipsa sola, formaliter rationalis est. Dico, me de hac re non contendere: do creaturæ rationali formaliter ut rationali non competere appetitum elicatum, sed tantum illi materialiter sumptæ convenire, & assero posse dari creaturam rationalem, cui ut rationali formaliter appetitus non conveniat. Adde principium ratiocinandi formaliter in se non esse elicatum, sed tantum tale denominari ab actibus, qui eliciuntur, ac proinde appetitum proportionatum cum sua entitate non debere esse elicatum, siquidem ipsum principium cognoscituum formaliter in se elicatum non est.

13 Obiicunt vltimò nonnulla testimonia adducta à Patre Vasquez, quibus ex Scriptura, & Patribus intendit probare omnem creaturam rationalem esse peccabilem, eo ipso, quod sit rationalis. Ex quo inferitur esse liberam, & potentem amare, quia sine libertate peccatum inueniri nequit, & libertas tantum potest in voluntate reperiri. Respond. omnia testimonia adducta à Patre Vasquez, & quæcumque alia adducantur; quibus Patres asserant omnem creaturam rationalem posse peccare, intelligenda esse de creaturis rationalibus habentibus potestatem volitivam, quia Patres tantum intendunt tradere nullam voluntatem, creatam esse impeccabilem, & cum de facto omne principium intellectuum sit volituum, vniuersaliter asserunt, omne principium intellectuum, seu omnem creaturam rationalem esse peccabilem, parum curantes, an possit dari creatura aliqua, quæ possit intelligere, & non amare.

14 Ex his potest non improbabili iudicari opinio asserens posse dari principium intellectuum, quod volituum non sit; Verumtamen mihi amplecti non permittit magna Doctorum auctoritas, qui oppositam defendunt, cum neque vnum inueniam, quem possum opponere alicui magnorum illorum Molina, Vasq. Suarez, & Valentia, quos cum aliis, pro sententia negante supra adduxi. Contradictio adducenda, propter quam non possit produci à Deo creatura potens cognoscere, & non appetere, sumenda est ex ipsa intrinseca natura principij cognoscitivi, & actuum illius, quorum finis est proponere cognoscenti obiecta fugienda, & amplectenda ad sui conseruationem. Sicut enim lapidi naturæ auctor propensionem dedit, innatumque appetitum ad proprium bonum, sic ut appetitum elicatum tribueret sensitivis, & ut per actus elicatos possent bonum amare, & malum odio prosequi; hoc fugere, & illud amplecti, potentiam cognoscitivam illis est impertitus, ut cognitam convenientiam, & disconvenientiam fugerent, & intenderent; & in hunc finem ordinatur potentia cognoscitiva, & illius actus: nam ut bene expendit P. Ruissus n. 31, frustra videret animal cibum, quem non posset appetere, frustra quis lupum videret, audiretque leonis rugitum, & cerneret vngues, si non posset fugere, neque timere, si bique consulere, maxime cum omnium animalium sensationes sint destinatæ ad conseruationem, commoditatem, illorumque lætitiâ.

CONTROVERSIA VI.

De Intellectione.

EXPLICIT natura potentia intellectus, & illius obiectum, restant modo parvus vtriusque explicandi, scilicet illius actus, de quibus modo disputationem texam.

G

PUNCTVM